

NA OBISKU V KS PODUTIK

Po sledih mnogih obljub

»Dober glas seže v deveto vas, slab ša še dlje«, pravi stari ljudski pregovor, toda glas krajanov, vsaj Podutika pa kot kaže ne seže niti v občinske klopi kaj šele, da bi obljube postale tudi resnične. Od zbora krajanov je preteklo že eno leto, toda zgolj od zapisanih željah in obljub, se ni kaj dosti spremenilo na bolje. Kljub starim zapletom okoli stanovanjske gradnje, se je na območju krajevne skupnosti gradilo in nepoznavalec razmer je kaj kmalu dobil vtis, da se kraj vendarle oddaljuje iz zastarelosti, vendar prvi vtis hitro vara. Pa pojdimo po vrsti.

Pred dnevi smo obiskali to krajevno skupnost v kateri živi in dela okoli 2.500 krajanov, se pogovorili s tajnico pa tudi pobrskali po nekaterih zapisnikih, zlasti tistem, o zboru krajanov pred enim letom, ko so obravnavali Osnutek zazidalnega načrta južnega dela otoka ŠS 3/4 Podutik in pa razvoja na področju komunalnih dejavnosti, infrastrukture in pa gradnje najnujnejših objektov. Velja poudariti, da je to ena tistih krajevni skupnosti, kjer še posamezniki nasedajo obljubam, recimo; da bo ure-

ali zamenjavi zemljišč ni bilo posebnih težav. Težave pa so se pričele kopiciti, ko so stanovanjske zadruge DO Litostroj in Avtomontaže pričeli z gradnjo stanovanj. Najprej se je zapletlo pri pitni vodi, saj je le-te pričelo primanjkovati v višjih legah naselja. Od skupno 33 cest je dobra polovica neasfaltiranih, 29. maja leta 1985 se je porušil stari most na Podutiški. Cestno podjetje Ljubljana TOZD Vzdrževanje je zgradilo zasilni most čez potok Glinščico, Most je še vedno brez zaščitne ograje in neosvetljen.

jeno telefonsko omrežje, da se bo kaj kmalu pričelo z gradnjo nove trgovine, ker doseđanja ne zadostuje sedanjim potrebam, da bodo jutri pričeli z asfaltiranjem cest, gradbeniki hitijo z gradnjo vzgojno-varstvene organizacije, šole, tudi most na Podutiški naj ne bi bil več predmet razprav...

Po zagotovili tajnice krajevne skupnosti pa tudi iz papirjev je razvidno, da s kmeti pri odkupu

Med tem ko krajanji lahko samo razmišljajo o telefonih, šoli in vrtcu, jim Emona namesto trgovine ponuja že obrabljeno frako »V delu je...« Na območju krajevne skupnosti Podutik je gradnja stanovanj takorekoč v teku, vendar kot kaže, bo slej kot prej treba misliti tudi na objekte družbenega standarda, da o pitni vodi, asfaltiranih cestah in telefonih niti ne razmišljamo...

Jože Ćurin

SMO ZA VARNOST DELAVCA VSE NAREDILI?

Ali res zaposleni »služimo« tudi z onesnaževanjem zraka?

V prejšnji številki Javne tribune smo se seznanili z zgodovino varstva pri delu in posledicami, ki jih slabo varstvo pušča na delavcu in njegovi okolici. V zadnjem stavku sem zapisal, da smo delavci premalo zavzeti za izvajanje varstvenih ukrepov, tudi zato ne, ker del osebnega dohodka predstavlja tudi dohodek zaradi slabih pogojev dela in da je na področju varovanja življenske okolice podobno stanje.

Ali res zaposleni »služimo« tudi z onesnaževanjem narave? Odgovor je zelo enostaven: praviloma DA in to vsi tisti, ki delamo v tistih organizacijah, ki bi morale skrbeti za čist zrak, vodo ali recimo trdne odpadke. Naložbe v čistilne naprave so drage, kar velja velikokrat tudi za izvedbo varstvenih ukrepov pri delu, učinki teh naložb pa se ne odražajo v višjem dohodku in osebnem dohodku. Spomnimo se samo koliko nas bo stalo varno odstranjevanje jedrskih odpadkov, ki jih ne ustvarja samo jedrska elektrarna, temveč tudi tako »nenevarne ustanove« kot so npr. bolnišnice, inštitut itd., pa razžvepljevanje dimnih plinov termoelektrarn in ne nazadnje sanacija vodotokov in ljubljanskega zraka. Navedel sem le nekaj primerov, ki so zanimivi za vse in nas tudi vse prizadene. Verjetno je kar precej boleznih dihal, tudi naših otrok, nastalo zaradi slabega zraka, ki ga ustvarja tako industrija kot energetika (toplarna v Mostah) in ne nazadnje tudi ljudje sami z neracionalno (vendar udobno) rabo vozil in manjša kurišča. Kakšne posledice bodo imeli ljudje ob Krupi, ob Sori in še kje pa še niti ne vemo, ali pa se bojimo povedati resnico. Nema lokrat in zato prepogosto pa potrebujemo malo sredstev, več pa discipline, reda in zavesti. Spomnimo se različnih razlitiž nevarnih snovi, odmetavanj odpadkov na rezervatih vode itd. Zelo moram biti zaskrbljen, če je to res, da v nekaterih tovarnah »hranijo« nevarne odpadke toliko časa, dokler ne pride »visoka voda«, potem pa to zlijajo (za to doloženi delavci) v reke, potoke itd. Škodljivost je škodljivost, za primerjavo pa vzemimo pivca: če spiše dva

decil gnanja in splakne s pol litra vode, bo približno enako pijan. Razumljivo je tudi ravnanje bogatih, da tehnologije, ki so škodljive za delavce in okolje odstopajo oz. odprodajajo revnim, saj se s tem rešijo problemov v zvezi z povečanimi izdatki za varstvene ukrepe, čistilne naprave, zdravstvo, socialo itd. Oni so tržno naravnani, računajo večino (vse je težko reči) stroškov v zvezi s proizvodom, mi pa računamo le nekatere (prepogosto izpustimo stroške v zvezi z ekologijo in varstvom), posledice pa nosimo vsi. To je logika slabih gospodarjev, vrtičkarjev, ki si svoja bivališča praviloma poiščejo v čistejšem okolju, lastno delovno okolje pa si s svojo močjo »naredijo« zdravo. Naj bo dovolj o okolju, saj smo imeli prihko veliko čitati in slišati o tem ob zadnjem referendumu. Verjetno je sedaj že marsikomu žal, da ni glasoval zanj in to takrat, ko težko diha onesnažen zrak (ki je marsikdaj že kar strup) ali pa ugotovi, da je pitne vode zmanjkalo ali pa je postala pre-slaba za pitje. Koliko časa bomo še mirno gledali ali pa celo glasovali za investicije brez varstvenih in čistilnih naprav?

Ker smo ljudje pogosto preslabo obveščeni o tem, na kakšen način so posamezna področja urejena in smo na javnih razpravah (v KS ali DPO) tiho, ker se bojimo, da nas ne bi kdo osmešil, če bomo predlagali kakšno svojo zamisel, ki ni čisto v skladu s predpisi, bomo v nadaljevanju opisali, kako je področje varstva pri delu zakonsko urejeno in kdo so nosilci akcij.

Več o tem v naslednji številki.

Jože Dolenc

REALIZACIJA PROGRAMA SAMOPRISPEVKA V KS GUNCLJE-MALE VIŽMARJE

Zaradi neplačevanja obveznosti je vsak trud zaman!

Delavci Komunalnega podjetja Ljubljane, TOZD Komunalne gradnje so dne 29. januarja 1988 položili zadnjo betonsko cev kanalizacije po Gunceljski cesti. S tem je že realiziran del programa zgraditve komunalnih objektov, ki so si ga krajanji zastavili v tem srednjeročnem planu in ga podprli s samoprispjevkom. Če upoštevamo, da so krajanji samoprispjevke začeli plačevati 1. junija 1987 in da v tem času že beležimo prve rezultate, je to vsekakor uspeh. Zato je pravilno, da damo priznanje vsem tistim, ki so v kakršni koli obliki prispevali, da so prvi rezultati tu. Posebno priznanje pri tem gre izvajalcu del, to je delavcem Komunalnega podjetja Ljubljana, TOZD Komunalne gradnje. Ne samo, da so delno solidno in sorazmerno hitro opravili, je zelo važno tudi to, da so s krajanji sporazumno reševali vse probleme, ki so se pri zaporah cest in sorazmerno komplicirani gradnji pojavljali.

Po programu samoprispjevka so se krajanji obvezali, da bodo zbrali 15% sredstev za sofinanciranje komunalne ureditve Gunceljske in Plemljeve ulice. Upravni odbor sklada samoprispjevka, ki spremlja potek zbiranja sredstev pa ugotavlja, da sredstva v celoti ne pritekajo po začrtanem programu oz., da nekateri krajanji samoprispjevka še vedno ne plačujejo. Kljub temu, da ZAKON O SAMOPRISPEVKU (URL SRS št. 35/85) jasno določa tudi sankcije za nerodno plačevanje sredstev samoprispjevka, ugotavljamo, da temu ni tako.

Krajevna skupnost je vsa podjetja, kjer so naši krajanji zaposleni še posebej pisemno obvestila o uvedbi samoprispjevka, kljub temu pa po šestih mesecih ugotavljajo, da nekateri TOZD-i sredstev za vse naše krajanje še vedno ne odvajajo.

Mnogo krajanov je v tem času na KS prišlo povedati, da jim njihove DO, še ne odtegujejo denarja, namenjenega za samoprispjevke, nekateri pa so enostavno tiho in jih nerealizirana obveznost, ki so jo s samoprispjevkom sprejeli, ne moti. Posledica takega odnosa do samoprispjevka bo na eni strani v tem, da ne bomo uspeli realizirati celotnega programa, ki smo si ga s samoprispjevkom zastavili, na drugi strani pa smatramo, da ni pošteno, da večina krajanov svojo obveznost vestno in v roku izpolnjuje, nekateri pa se temu enostavno izognejo.

Da bi ta problem na primeren način uspešno rešili, predlagamo našim krajanom, da pri osebnem dohodku preverijo ali so jim odtegnili ali ne in v primeru, da jim niso, naj takoj opozorijo računovodstvo TOZD oz. DO. Smatramo, da bomo s takim pristopom najhitreje in najceneje zbrali vsa potrebna sredstva in v roku izpeljali zastavljeni program ureditve Gunceljske in Plemljeve ulice.

Ob tem pa ne gre prezreti, da vsako zavlačevanje rokov izgradnje pomeni veliko podražitev in kaj to pomeni za KS verjetno ni treba posebej poudarjati.

Franc Vošnjak

IMAŠ – IMAM, trgovina prijaznih ljudi

V Šiški, točneje na Celovski cesti 61, smo pred približno tremi meseci dobili novo trgovino z živili, ki je precej drugačna, kot smo vajeni. Drugačna, ker je v rokah zasebnika, drugačna zaradi ponudbe, obratovalnega časa in urejenosti.

Drugačnost je vidna že na zunanji, v lično urejeni izlozbi, še bolj pa, ko stopimo skozi vrata prodajalne. Notranjost je prijetno domača in zgledno čista. Vse je »kot iz škatlice«, bi lahko rekli, in marsikaterega trgovca so pripeljali sem na strokovno ekskurzijo. Police se šibijo pod pregledno razstavljenim blagom in tudi cene so na vidnih mestih. Izbrala živil je pestra in prvovrstna, saj si prodajalna Imaš – imam prizadeva, da bi bila njena ponudba živil butična. Kupcem so na voljo vse vrste vakuumsko pakiranih delikat, mesnih izdelkov in sirov, globoko zamrznjene jedi, konzervirana hrana, mleko, sladoledi, vsa mogoča »špecerija«, brezalkoholne pijače, napitki in kompoti, še zlasti pa je treba omeniti bogato izbiro kakovostnih vin, med katerimi so tudi zlahke kapljice

zasebnih vinogradnikov, ki jih drugje skoraj ni mogoče kupiti. Sadje in zelenjava sta dnevno sveža; preden pride sočivje na police, ga preberejo, zelenjavo pa tudi operejo. Edina »luknja« v ponudbi je kruh, ki ga sanitarna inšpekcija ni dovolila prodajati. Vendar bodo tudi to pomankljivost kmalu odpravili, saj se že dogovarjajo z zasebnim pekarni, ki jih bo oskrboval s pakiranim kruhom.

Pa še pečesa bi se naši trgovci lahko prišli učiti v Imaš – imam: prijaznosti namreč. Te imajo tukaj, kljub napornemu delu, ki ga je včasih kar preveč samo za tri zaposlene, v obilju. Nikoli je ne zmanjka, kot jim tudi ne zmanjka dobre volje, zagnanosti in zamisli. Ljudmila Križaj, njen sin Igor in hči Janja Primc delajo namreč za kupca, prav za tiste, ki ga v mnogih trgovinah ne-

PISMA BRALCEV

Samovolja in egoizem krajanov Preske – še z druge strani

V številki 10 (282) 25. decembra 1987. je bil v rubriki iz krajevni skupnosti objavljen članek »SAMOVOLJA IN EGOIZEM KRAJANOV PRESKE NE VODITA NIKAMOR«. Problematika je prikazana enostransko in tendenciozno, čeprav je problematika širša in večplastna.

V letu 1979. in 1981. je bilo v Preski zgrajenih 320 stanovanj v blokovni gradnji. Čeprav smo pred začetkom gradnje odločno zahtevali, da se z dokončanjem stanovanj obvezno zgradi tudi nujno potrebno komunalna infrastruktura, vodovod, kanalizacija in uredi tiste ceste na katerih se poveča promet zaradi gradnje. Kljub zagotovitvi te obveze niso bile izpolnjene. Z vselitvijo stanovanj se je zaradi tega standard starega dela naselja poslabšal. Višje ležeči stari del naselja je bil zato brez vode. Tudi sicer se je zmanjšal bivalni standard, da pri tem sploh ne upoštevamo in omenjamo druge stranske vplive (slabši razgled, večji hrup in drugo). Res se je v letu 1987. začelo z obnovo vodovoda pri čemer gre za enak zamik. Cesta bi morala biti zgrajena z izgradnjo tega dela zazidalnega načrta individualna stanovanjska gradnja – saj so vsi plačali komunalno ureditev. Poleg navedene blokovne gradnje je bilo v organizirani gradnji zgrajenih v dveh območjih preko 70 individualnih stanovanjskih objektov. V te objekte se je vselilo preko 60% stanovalcev izven območja Medvoške kotline. Teh nekaj podatkov verjetno izpričuje »SAMOVOLJO IN EGOIZEM«.

Popolnoma razumljivo, da so krajanji na zborih bili upravičeno proti nadaljnji gradnji. Na obljube, ki jih je bilo že toliko, sigurno ne moremo več pristajati. Nenazadnje so v naselju Preska še vedno krajanji, ki se ukvarjajo s kmetijstvom in je zato skladno s predpisi o kmetijskih zemljiščih upravičena zahteva po ohranitvi teh zemljišč, saj smo se do sedaj prav po zaslugi strokovnih služb, katere se v navedenem članku toliko opevajo izgubili veliko kmetijskih zemljišč I. razreda, pri čemer okolica Medvod in Preske ni izjema.

O vsej tej problematiki je bilo govora tako na zborih krajanov, krajevni konferenci SZDL in skupščini krajevne skupnosti. Razprava je bila povsod argumentirana. Enotnost je tudi v tem, da se odprta neresena vprašanja morajo rešiti. Problem solidarnostnih stanovanj pa je viden v obstoječih stanovanjih. Vse to smo v dosedanjih razpravah pojasnili in zahtevali. Pristojni organi so vse to registrirali, uresničuje pa se zelo počasi, kar je razumljivo, saj povsod primanjkuje sredstev. Še vedno pa nočejo priznati, da je treba tudi stara naselja urejevati, saj so prebivalci teh vseskozi prispevali velika sredstva, ki so se večinoma porabila za novogradnje. Zato je upravičena zahteva, da se del sredstev nameni tudi njim. V tem konkretnem primeru pa gre za nadomestitev tistega, kar je bilo odvoze. Menimo, da imajo krajanji tudi marsikdaj prav in je zato tudi njihove predloge kdaj pa kdaj le treba upoštevati, saj smo samoupravna družba. Pri svojih zahtevah, ki smo jih postavili, bomo vztrajali, ne oziraje se na vzdevke, ki se nam pripisujejo.

PLEŠEK TONE
predsednik skupščine KS Preska

ODGOVOR UREDNIŠTVA

Na vaš prispevek, ki ste ga nam poslali, ne nameravamo na dolgo in široko odgovorjati, saj smo o tem problemu argumentirano pisali že v članku, ki ga omenjate (objavljen v JT 25. decembra 1987).

Vsekakor pa soglašamo s tistim delom vašega uvoda, ko pravite, da je problematika širša in večplastna (nikakor pa ni bila prikazana enostransko). To pravimo zato, ker bi morali že doslej širše in večplastno razpravljati o stanovanjski gradnji v Preski, tudi v luči dogajanj v poznih 60. in zgodnjih 70. letih, ko je takratna KS vodila individualno gradnjo in komunalno urejanje v Preski. Razpravljati bi morali tudi o načrtovanju in pričetku gradnje sedanjih blokov v Preski in navsezadnje tudi o temu, da je medvoško gospodarstvo takrat dalo ogromna sredstva za regulacijo Prešnice, ki je poplavljala kmetijske površine v Preski. Tudi o tem bi lahko razpravljali, da je bilo že pred desetletjem načrtovano sedanje nadaljevanje gradnje pa takrat nihče ni nasprotoval... Na to in še marsikaj drugega je bilo v razpravah (morda tudi namenoma) pozabljeno.

Glede poslabševanja standarda pa le toliko, da se je v tem delu Preske prej izboljšal kot poslabšal. Pred gradnjo sedanjih blokov ni bilo v Preski vrtca, trgovina je bila stisnjena v starem objektu – sedaj je nova, tudi ceste in parkirišča, ki so bila načrtovana z blokovno gradnjo so izdelana... Seveda pa je tudi več ljudi, ki so prinesli z vselitvijo v bloke tudi nove navade in običaje.

Roko na srce. Novi prebivalci so povzročili v Preski odpor do novogradnje in kar je najhujše, tudi nacionalistične izbruhe med »domačini«. Torej, o samovolji in egoizmu bi lahko razpravljali tudi drugače.

Seveda so na to temo najbolj glasni tisti krajanji, ki jim bodo zaradi novogradnje omejeni prostorski privilegiji. V Tribuni v prihodnje na to temo nimamo več namena razpravljati, če resnično ne bo novih argumentov, kajti v imenu objektivnosti in resnice je bilo prelitega že preveč črnih.

prijazno in na kratko odpravijo z »nimamo!«. Želje kupcev so pri njih zakon, in blago, po katerem povprašujejo, skušajo čim prej priskrbeti.

Za konec pa še tole: ni se vam več treba prestrašiti nenapovedanih večernih obiskovalcev, ki so vam zalotili ravno, ko je vaš hladilnik prazen. Iz zadrege vas bodo spravili v Imaš – imam,

kjer imajo odprto do 22. ure (zjutraj odprejo ob 10. uri), in lahko se boste izkazali kot dober gostitelj. Tudi v nedeljo ne obupajte, če vam zmanjka to ali ono – prodajalna je takrat odprta od 8. do 11. ure, prijazni prodajalci pa so vam na voljo tudi ob nekaterih prazničnih dneh.

Damjana Kenda